

Jan. 1961

De Kleine Beer op de Wijde Ee bij Grouw  
in regen en wind.



## Met de Kleine Beer op nieuwe vaarwegen!

Moe van het trekken langs de weg, hebben wij de laatste jaren voor onze vakantie onze toevlucht tot het water genomen. Wij zijn hierin waarschijnlijk niet de enigen, gezien het aantal van 50.000 zeil- en motorboten, waarvan ik onlangs in de krant las. Werd het een fiasco? Neen, ik kan wel van een compleet succes spreken! Dit werd bereikt, nadat wij een geschikt compromis hadden gevonden. De mannelijke kant maakt meestal geen bezwaar, bij vrouwen ligt het door-gaans anders. Velen van hen zijn de hele dag in hun gezin bezig, doen heel wat lichamelijke en steeds terugkomende werkzaamheden en vinden daar op een schip min of meer een voortzetting van en dan meestal nog onder primitieve omstandigheden. Hier moest dus aan worden tegemoetgekomen.

Ook dit jaar hebben wij ons daarom eerst laten verwennen in hotel Princenhof te Bernewoude. Je vindt daar een echt hartelijk onthaal en veel goede vrienden. Het schip ligt voor de wal, biedt 's nachts slaappleats voor de kinderen en overdag is het klaar om de prachtige natuur en de verrukkelijke waterwegen van Friesland zeilend te genieten.

Na 14 dagen gaat dan het hele gezin aan boord om een volle week over de thuisreis te doen, met Rotterdam als eindbestemming.

Dit jaar zag het er niet te best uit. Wekenlang was de wind van zuid tot west en dikwijls vrij hard.

Maandag 1 augustus was de vertrekdatum. Het had 's zaterdags en 's zondags flink geregend. Ook die maandagochtend moesten wij in onze regenkleding bescherming zoeken. Nagewuifd door vele vrienden trok de motor ons om 10 uur in een grauwe, natte atmosfeer. Zelfs van het aardige plaatsje Grouw konden wij nu niet veel goeds zeggen.

Op de Nieuwe Wetering ging het pal in de wind. De bruggen draaiden opmerkelijk vlot. Soms lijkt het wel of een boeier voorkeur geniet. Even voor het Sneekermeer begon

de lucht te breken en toen wij het meer opkwamen, konden wij al overgaan tot het bijzetten van de zeilen. Sinds dat ogenblik hebben wij geen regen meer gezien en voeren wij wonder boven wonder met een N-NW wind en onder vol tuig in één ruk door tot Ossenzijl, waar wij om 6 uur bij de brugwachter onze tol betaalden en de langverwachte waterkaart van NW-Overijssel konden kopen. Wat een bof! Zonder goede kaarten is het namelijk onbehaaglijk varen.

Wij waren Friesland uit! Het ideale land voor een zeilende boeier. Of het nu de Sybesloot is, of de Noorder Oudeweg, de Langweerder Wielen, of het dikwijls en ook nu weer woelige Tjeukemeer, het doet er allemaal niets toe. Zolang de windrichting goed is wordt er gezeild! Bebouwing en

begroeiing is er weinig en scheepvaart is er op deze route bijna niet. Je vraagt je dan ook af, of die 50.000 Nederlandse jachten ook wel varen. In de Folkert Sloot, op het Pikmeer en het Sneekermeer, daar kan het druk zijn op een mooie zondag, maar nu waren wij alleen het Tjeukemeer over gevaren en tot Ossenzijl passeerden wij zeker niet meer dan 10 pleziervaartuigen. Onder deze tien was er één van een goede kennis. Leuk zo'n onverwachte ontmoeting op het water, heel anders dan op de weg. Het heeft iets weg van een feest en dan een feest, dat de hele mens aanspreekt.

Na Ossenzijl hebben wij de zeilen gestreken. Wij kwamen door het land van Kalenberg. Het is indrukwekkend mooi, maar de smalle bochtige vaart leent zich door de voortdurende bebouwing en begroeiing niet om te zeilen; de wind was trouwens weggevallen. Met een rood ondergaande zon kwamen wij door een deel van het prachtige Giethoornsche Meer in het middeleeuwse plaatsje Blokzijl met zijn indrukwekkende kerk en uiterst gezellige havenkom, waarlangs nog talrijke gevels uit omstreeks 1620 prijken. Niet minder fraai is het 6 km verder gelegen stadje Vollenhove. Hier meerden wij om 8.30 uur in de oude lege vissershaven, om er in alle rust de nacht door te brengen. Dat gaat altijd wel met enig passen en meten gepaard, 6 mensen in een boeier van 7.60 x 2.85 m! Maar gelukkig is ons schip van staal, wat van veel invloed op de ruimte is en met een beetje goede wil en een verstandige orde, is het er toch voortreffelijk slapen. De kinderen vooral vinden het heerlijk.

Vollenhove droomt nog van de tijd, dat de Zuiderzee aan haar oevers beukte. De grote Gotische kerk op de Zeedijk, hoewel in verval, blijft indrukwekkend. Het oude klooster is een hotel geworden. Het notaris-huis, een juweel van oud-Nederlandse bouwstijl, wordt gelukkig schitterend onderhouden. In het stadje zelf zagen wij geen toeristen. Daarom kan men er echt rustig genieten van al die mooie lage huisjes, afgewisseld door sierlijke gevels, waarvan



De Hollandse IJssel  
op zijn smalst, vlak  
voor Oudewater.



De bruggen in Friesland worden vlot geopend.

vele tussen 1620 en 1730. Er is verder nog een mooi park met eeuwenoude bomen, een geheimzinnige gracht en een openluchttheater, terwijl in een der zeer oude gebouwen, vroeger bezit van een adellijk geslacht, het stadhuis is gevestigd.

De andere dag was het mooi weer en een bezielde wind uit het westen. Op de kruising van het Zwanendiep, Ramsdiep en Zwolsche Diep komt men in veel breder water. Hier is het een warwinkel van tonnen.

Het Bureau voor Watertoerisme had ons het Ramsdiep aanbevolen om verder via Schokkerhaven het Veluwemeer te bereiken. Dit hebben wij niet gedaan. Het was recht in de wind en de golven waren bepaald niet mis. Om daar met een boeier tegenin te kruisen is geen doen. Bovendien is het lang en vrij eentonig. Wij besloten het Zwolsche Diep in te gaan en vonden na enig zoeken het zeer smalle verbindingskanaal dat ons al zeilende in de Goot en het Ganzendiep bracht.

#### Alleen op de wereld

Hier waren wij alleen op de wereld. Een prachtig zeilwater en een omgeving die voor het mooiste Friese land niet onderdoet. Wij voeren dwars door het vette kleiland van het Kampereiland met z'n grote en sierlijke boerderijen, die alle op een hoogte zijn gebouwd. Men moet echter een schip heb-

ben, dat niet diep steekt, want het verbindingskanaal heeft maar 1 meter water en dat alleen in de smalle vaargeul. Het is tevens gewenst er met een ruime bocht in te komen. Wij kwamen langs Grafhorst en dicht bij IJsselmuiden, beide interessante plaatsen, de moeite waard om even aan te doen.

Bij Kampen „motorden” wij vlot in de IJssel, die wij nu met tegenwind moesten uitvaren. Een brede rivier met wat meestroom en flinke golven. Onze Albin had er geen moeite mee en de 7 km tot het Ketelmeer waren snel genomen. Voor ons lag nu het grote water. Heerlijk in de zon en fris van kleur. Door een goede betonning zeilden wij dobberend de lange toegang tot het Veluwemeer binnen, waar een brede vaargeul, goed bebakend, voldoende gelegenheid biedt om rustig te varen. Bijna voor de wind, de fok te loevert, was het echt plezierig om in alle rust van de zon te genieten en toch flink op te schieten.

De Roggebotsluis behandelde ons schip snel en 's middags om 4 uur liepen we Elburg al binnen. Was het Veluwemeer met zijn heldere water en zijn uitstekende zwem- en zeilgelegenheden voor ons een openbaring, Elburg, hoewel bekend om zijn fraaie plekjes, viel tegen. Het was tjokvol met toeristen en door de smalle stoepen en het drukke autoverkeer kreeg men geen gelegenheid de plaats goed te bekijken, zodat wij besloten er maar weer gauw vandaan te gaan. Naar Harderwijk toe wordt het meer steeds breder, zodat het na 20 km varen wel een stuk zee lijkt! De laatste 5 km hebben wij er de motor bijgezet om de Hardersluis te halen, die volgens de officiële gegevens tot 7 uur schut. Wij waren er 5 minuten vóór 7. Er kwam net een schip uit, maar wij werden niet meer geschut omdat het personeel dan 20 minuten langer zou moeten werken. Al ons gepraat hielp niets. Wij waren verplicht de nacht in de werkhaven, een half uur lopen van de stad Harderwijk, door te brengen. Toch konden wij Harderwijk niet zonder een bezoek laten; het lag te uitnodigend voor ons. Wij hebben er een paar gezellige uurtjes doorgebracht. Het is een leuk stadje bruisend van leven, met een boulevard voor de badgasten en een prachtige kijk op het IJsselmeer, waar die avond de zon rood in het water dook.

Op weg naar de Kralingse Plas wordt het stadhuis van Rotterdam gepasseerd.

De andere morgen 7 uur lagen wij al met een vrachtvaarder en een pleziermotorboot in de Hardersluis. De weerberichten waren prima. De wind was zuid, maar in het begin zeer matig. Onze bestemming was Muiden.

#### Op het IJsselmeer

Mijn vrouw en drie van de kinderen kenden het IJsselmeer alleen maar van onze verhalen. Ze hebben er nu wel op de allerbeste wijze zelf mee kennis gemaakt. Zacht kabbelende golven, een zon, die langzaam maar zeker de wolken verdreef, en een aardige bries, waardoor ons schip met halve wind een snelheid had van 7 à 8 km per uur.

In het begin moesten wij vrij scherp zeilen, maar van de lichtboei Eem ging het ruimer en konden wij bovendien genieten van de mooie en gevarieerde kust, die door ons schip vrij dicht kan worden benaderd. Een heerlijk gezicht boden de met volle zeilen vissende botters, die heel geheimzinnig uit de nevel opdoken. Verder hebben wij zo goed als geen schepen gezien; alleen uit Huizen kwamen enkele motorboten en bij Muiden zagen wij wat kleine zeilschepen. Het was half één toen wij Muiden aanliepen en door de Koninklijke Nederlandsche Zeil- en Roeivereniging gastvrij werden ontvangen. Wij hebben onze ogen uitgekeken naar de kapitale jachten, die er bij tientallen lagen. Toch kregen wij geen enkel ogenblik de bekoring om ons schip ontrouw te worden. Integendeel, met veel genoegen stapten wij er na een kort oponthoud weer aan boord om onze tocht voort te zetten. Voor het eerst van ons leven zouden wij de Vecht zien.

Wij hebben er van genoten. Wat een weelderige bomengroei en wat een prachtige buitenverblijven en schitterende tuinen. Het is er beslist paradijsachtig. Er zijn ook schaduwzijden. Het water is op veel plaatsen vuil tot zeer vuil. Aan sommige gedeelten liggen er veel te veel woonschuiten. Hoewel de rivier vrij breed is, komt er van zeilen niet veel door de talrijke hinderpalen van de wal. Nu troffen wij het reusachtig dat de wind noord was en tamelijk flink. Toen wij dan ook in Nigtevecht heerlijk hadden geslapen en voorzien waren van de nodige levensmiddelen, die wij graag vers hebben en die in deze kleinere plaatsen op elk uur en tegen opmerkelijk gunstige prijzen zijn te krijgen, konden wij de verleiding niet weerstaan om alle zeilen bij te zetten en zo te vertrekken. Het ging inderdaad een aardig stuk totdat wij praktisch stil vielen en gedwongen waren de motor bij te zetten. Het grootzeil hielden wij op tot een stuk voor Utrecht, alleen werd het zo nu en dan bij smalle bruggen gestreken. Het heeft dienst gedaan en ook de mensen aan de wal konden er van genieten, want kennelijk komen er niet dagelijks getuigde zeilschepen door de Vecht.

Het was een genot om langs plaatsen als Vreeland, Breukelen en Maarssen te trekken. En dan te weten, dat wij de hele dag een heerlijke zon hadden, zodat het leven aan boord een ware verkwikking was.

#### Smerig water

Bij Zuilen, dat tegenviel na al het mooie, dat wij gepasseerd waren, werd het water verschrikkelijk smerig, zodat wij de grootste moeite hadden om de schroef en dus de

motor gaande te houden. Er waren stukken, waar wij ons maar lieten drijven op ons grootzeil. Om 4 uur kwamen wij aan de Weerdsloop in Utrecht, die tamelijk veel oponthoud veroorzaakte. Daarentegen ging de verdere tocht door Utrecht via de Westersingel zeer vlot, niettegenstaande het feit, dat enkele bruggen voor ons geopend moesten worden.

Toch heeft ons schip niet veel last van bruggen. Onze mast is in 3 minuten gestreken en in evenveel tijd weer opgezet. Vaste bruggen met min. 2.30 m hoogte zijn voor ons schip dan ook geen bezwaar. Ook bij beweegbare bruggen met deze minimum vaarhoogte strijken wij dikwijls onze mast, daar onze bemanning er op ingesteld is en wij allen een hekel aan wachten hebben. Schepen met een vaste mast kunnen de beschreven tocht moeilijk maken, daar er bij elkaar zeker vier vaste bruggen zijn plus enkele spoorbruggen en andere bruggen, die maar zeer beperkt openen of 's avonds te vroeg sluiten.

Om 6.10 uur waren wij Utrecht uit, passeerden twee sluizen en het te drukke Amsterdam-Rijnkanaal (de vrachtafvaart is hier zo intens, dat ik iedereen zou afraden om met zeilboten of kleinere pleziermotorboten dit vaarwater te gebruiken), om door Jutphaas en de Geinbrug in een kleine sluis te komen, die ons in de Hollandsche IJssel schutte. Een gezellige, vrij smalle, kronkelige rivier, die ons op het eerste gezicht direct aanstond, mede door de landelijke sfeer en de rust, die er van uitging. Deze rust sprak ook uit het oude stadje IJsselstein, waar wij donderdagavond 7 uur vastmaakten voor ons nachtverblijf. Het was hier goed rusten bij een prettige bevolking.

Er liggen vier stadjes aan de Hollandsche IJssel, waar de tijd zo goed als stil is blijven staan. Ze hebben dan ook veel van elkaar, een zelfde soort stadhuis, kerk en straatindeling. Het zijn IJsselstein, Montfoort, Oudewater en Haastrecht. Gemiddeld hebben ze 4 à 5.000 zielen. Het is hier overal rustig en gemoedelijk. Oudewater is het oudst en daar zijn de meeste mooie gevels van tussen 1600 en 1650. Beroemd is hier het stadhuis met de ooievaars, die er al eeuwen komen en waar nu weer vier jonge vogels het vliegen gingen leren. Dan is er de heksenwaag, waar de waagmeesters onze kinderen griezelige dingen vertelden over heksen in de oude tijd. Toch maakt Oudewater jammer genoeg een uitzondering op de rust. Er is opmerkelijk veel autoverkeer en daar de straten nauw zijn en de stoepen ontbreken of heel smal zijn, voel je je altijd in gevaar, vooral als er wat kinderen bij zijn. Wij lagen een halve dag en een nacht in deze plaats. 's Morgens vroeg en 's avonds laat is het op zijn best. Montfoort en Haastrecht zijn wat kleiner en hebben helemaal geen industrie en wensen het niet ook. De belangstelling in deze plaatsen voor een oud-Hollands schip was opmerkelijk groot. Ook de jeugd kwam in groten getale een babbeltje maken.

#### Afwisselende oevers

De rivier zelf is smal, circa 12 meter breed. De oevers zijn zeer afwisselend. Dominerend zijn de vruchtbomen, die in grote aantallen tot vlak aan de rivier groeien; dan landbouw, veeteelt en ook stukken met aan beide zijden hoog riet. De boerderijen

Varend op de motor in de buurt van Eernewoude.

zijn niet zo groot en liggen veelal landinwaarts. Het water heeft een donkergrauwe kleur, maar is niet noemenswaard verontreinigd. Op verschillende plaatsen wordt dan ook gezwommen. Wel drevan er bij Oudewater enkele biggen en kippen rond, wat nu juist niet zo'n smakelijk gezicht was. Met de wind troffen wij het ook nu weer, noord tot noord-west. Wij konden de hele afstand van ongeveer 25 km tot Gouda zeilen. Het ging niet altijd vlug, maar wij namen er ditmaal eens de tijd voor. Schepen kom je bijna niet tegen. Als er toevallig eens een vrachtschip passeerde, moesten wij onze zeilen intrekken om vrij te blijven en bij bochten vereiste het smalle vaarwater extra aandacht.

Had het 's ochtends voor het eerst na maandag een paar uur geregend, later werd het weer helder zonnig weer met noordwestelijke wind en in de beste stemming namen wij de laatste hinderpalen tot de stad Gouda, namelijk de Waaierschutsluis en de Haastrechtsebrug. In 10 minuten bereikten wij wandelend het mooie, maar op zaterdagmiddag te drukke centrum van deze interessante stad, die zo dicht bij onze eigen woonplaats ligt en waar wij toch zo zelden komen. Toch gaf dit korte bezoek ons aanleiding tot het vaste besluit er besluit op een geschikt ogenblik terug te komen. Om 6 uur in de avond gingen wij de IJssel op, dat nu een tij-water werd. Het was voor ons dubbel prettig te bemerken, dat er eb stond, die ons flink hielp om de laatste 20 km vrij snel af te leggen.

Eerst ging het alleen op de zeilen, maar halverwege werd toch de motor bijgezet om voor het donker thuis te zijn.

Wat is een avondstemming op onze Hollandse rivieren toch mooi!

Voor de brug in Krimpen behoeften wij onze mast maar weinig te strijken en heel spoedig daarna zaten wij op de machtige Maas met haar altijd drukke scheepvaart en haar woelig water, waaraan men na zo'n tocht van drie weken toch bepaald weer even moet wennen. Om 9 uur maakten wij vast aan de Admiraliteitskade, voor het eerst met ons schip vlak voor ons kantoor!

Dat was het einde van een reis die ons allen heel veel goed gedaan heeft.

C. J. den B.



Oudewater en de Kleine Beer.



Schoonmaak in de Hollandsche IJssel.

(Foto's van de schrijver)

